

EU KIDS ONLINE 2018

TEKNISK RAPPORT

NORGE

Januar 2019

INNHOLD

1. Innledning
 - 1.1 Bakgrunnen for prosjektet
 - 1.2 Undersøkelsen i korte trekk
 - 1.3 Partene i prosjektet
 - 1.4 Forutsetninger og begrensninger
 2. Spørreskjema og pilotering
 - 2.1 Tilpasning av spørreskjemaet
 - 2.2 Oversettelse
 - 2.3 Kognitiv testing
 - 2.4 Pilotering
 3. Fremgangsmåte og metode
 - 3.1 Prosedyre for å samle inn data
 - 3.2 Prosedyre for utvalget
 - 3.3 Datainnsamling
 4. Data og vekter
 - 4.1 Registrering av data
 - 4.2 Vekter
 5. Personvern og etiske betraktninger
 6. Kilder
- Vedlegg A. Variabler og spørsmål i spørreskjemaet
- Vedlegg B. Undersøkelsesdesign
- Vedlegg C. Fordelinger av beregnede vekter
- Vedlegg D. Avvik mellom internasjonalt og norsk datasett

1. Innledning

1.1. Bakgrunnen for prosjektet

Institutt for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo ønsket å gjennomføre en representativ undersøkelse av norske barns bruk av Internett, med supplerende spørsmål til foreldre. Alderen på barna i målgruppen var 9 til 17 år¹. Undersøkelsen er en del av en internasjonal studie, og gjennomføres i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet. Den er delvis en gjentakelse av en undersøkelse som ble gjort i 2010. Undersøkelsen fra 2010 ble gjennomført i 25 land, og var kjent under navnet "EU Kids Online".

Norge er geografisk sett et mangfoldig land med en lang kystlinje og med store regionale forskjeller mellom urbane og rurale områder. Geografisk representativitet var derfor av sentral betydning da utvalgsdesignet ble planlagt. Den økonomiske strukturen, størrelsen og urbaniteten til kommunene i Norge ble sett på som svært viktige da kvotene i undersøkelsen ble fastlagt.

Den innledende rekrutteringen av respondenter ble gjort via telefon. Datainnsamlingen ble gjort ved at intervjuere fra Ipsos besøkte de rekrutterte respondentene, og la til rette for at barn og foreldre svarte på hver sin undersøkelse via nettbrett. Innholdet i undersøkelsen avhang i stor grad av barnets alder. Inndelingen var som følger:

- Aldersgruppe 9-11 år: En betydelig kortere undersøkelse
- Aldersgruppe 12-15 år: Full undersøkelse, men uten enkelte av spørsmålene om seksuelt innhold
- Aldersgruppe 16-17 år: Full undersøkelse med alle spørsmål

Tidsbegrensninger var ikke klart bestemt, men lengden på intervjuene ble lagret under pilotstudien. En debatt i offentligheten om bruk av Internett blant mindreårige har pågått i Norge så vel som i mange andre land, men ikke i sterkere grad under feltperioden for vår undersøkelse enn i andre perioder i løpet av de siste ti årene. Typiske emner i debatten har vært mobbing, trusler, vold, porno, hatprat med mere.

¹Utvalget inneholder barn som er født i årene 2000 til 2009. Dette betyr at noen av barna i undersøkelsen er 8 år gamle, og noen av barna er 18 år gamle.

1.2. Undersøkelsen i korte trekk

Datoer for datainnsamlingen:	Rekruttering:	23. april til 4. oktober 2018
	Datainnsamling:	7. juni til 11. oktober 2018
Intervjatype:	Rekruttering:	Dataassistert telefonintervju (Computer assisted telephone interviewing, CATI)
	Selve intervjuingen:	Dataassistert selvutfylling (Computer assisted self interviewing, CASI)
Kontaktperson ansvarlig for undersøkelsen:		Linn Sørensen Holst Seniorkonsulent Ipsos AS Karenslyst Allè 20 0278 Oslo, Norge linn.holst@ipsos.com
Utvalgsmetode:		Utvalgsoppsett stratifisert etter økonomiske måltall i kommunene, og antall barn i alderen 9 til 17 år i kommunene. Fordelingen av foreldres kjønn og utdanning på landsbasis ble tatt i betraktning under datainnsamlingen.
Antall respondenter:		1001 barn av begge kjønn i alderen 9 til 17 år. Én av barnas foreldre/foresatte deltok i undersøkelsen i tillegg. Barn som ikke har brukt Internett i løpet av de siste tre månedene, inngikk ikke i undersøkelsen.
Programvare:		Spørreskjemaet til den innledende rekrutteringen ble laget ved hjelp av Dimensions, som er en del av programpakken SPSS. Deler av den grunnleggende strukturen i spørreskjemaet ble laget ved hjelp av Mipro (QuenchTec). Spørreskjemaene som barn og foreldre skulle fylle ut via nettbrett ble laget ved hjelp av Ipsos IField, som er en fullt ut integrert CAPI/CASI plattform.
Spørsmål som var spesifikke for Norge:		Undersøkelsen inneholdt noen spørsmål som var spesifikke for Norge. Disse spørsmålene dreide seg for det meste om sosiodemografiske data.
Pilotering:		Undersøkelsen ble testet på 8 barn med hver sin forelder. Hensikten med piloteringen var å undersøke lengden på intervjuet, samt oppdage eventuelle tekniske problemer. I tillegg var piloteringen en sjekk av etiske sider ved undersøkelsen, som for eksempel å sikre at svarene forble konfidensielle. Svarene fra piloteringen ble slettet umiddelbart etter piloteringen.
Datainnsamling:		Intervjuere fra Ipsos besøkte de rekrutterte respondentene, og la til rette for at barn og foreldre svarte på hver sin undersøkelse via nettbrett.
Vasking av data/kvalitetskontroll:		Datamaterialet ble studert og vasket før det ble sendt til oppdragsgiveren. Hans Petter Heggelund i Ipsos var sentral i vaskingen og kvalitetskontrollen av datamaterialet. Han var også sentral i arbeidet med å sikre kompatibilitet mellom den internasjonale og den norske utgaven av datamaterialet. Noen av de åpne svarene er modifisert i etterkant. Dette er gjort for å sikre anonymiteten til respondentene.

1.3. Partene i prosjektet

Innholdet i undersøkelsen ble fastlagt av Institutt for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo, i nært samarbeid med Ipsos. Universitetet i Oslo utarbeidet det første utkastet til spørreskjema. UiO og Ipsos diskuterte sammen de etiske sidene ved prosjektet.

Ipsos har gjort utvalget, datainnsamlingen og databehandlingen. Den aktuelle kontaktpersonen i Ipsos er Linn Sørensen Holst. Kontaktinformasjon er å finne i kapittel 1.2. Prosjektlederen ved UiO er:

Elisabeth Staksrud
Professor
Institutt for medier og kommunikasjon
Universitetet i Oslo
Gaustadalléen 21, Forskningsparken
0349 OSLO, Norge
elisabeth.staksrud@media.uio.no

1.4. Forutsetninger og begrensninger

Utvalget dekker kun private husholdninger. Mennesker som bor på institusjoner, er ikke tatt med i undersøkelsen. Barn som ikke snakker norsk er heller ikke tatt med i undersøkelsen. Under stratifisering og vektning måtte noen antakelser gjøres om sammensetningen av befolkningen i Norge.

Barn under 12 år svarte på et vesentlig kortere spørreskjema enn de eldre barna i undersøkelsen. Enkelte spørsmål med seksuelt innhold ble bare stilt til barn over 15 år. Personvernet til respondentene ble ivaretatt. Intervjuere og foreldre fikk ikke se svarene som barna ga.

Foreldre med lav utdanning er underrepresentert i undersøkelsen. Dette ble delvis avhjulpet under datainnsamlingen, og dels justert for da dataene i undersøkelsen ble vektet.

2. Spørreskjema og pilotering

2.1. Tilpasning av spørreskjemaet

Den ferdige datafilen (SPSS) basert på svar fra 1001 husholdninger inneholder 955 variabler i den norske versjonen, og 1172 variabler i den internasjonale versjonen. Hver linje i datafilen inneholder svar fra ett barn og én av barnas foreldre. Den komplette listen over variabelnavn i norsk og internasjonal versjon er å finne i Vedlegg A.

2.2. Oversettelse

Alle spørsmål til barn og foreldre ble stilt på norsk. Undersøkelsen ble oversatt fra engelsk til norsk av oversettelsesbyrået Semantix (Semantix 2018). UiO og Ipsos har i tillegg kvalitetskontrollert oversettelsen.

2.3. Kognitiv testing

Ingen særskilte kognitive tester ble gjort bortsett fra piloteringen.

2.4. Pilotering

En pilotversjon av undersøkelsen ble gjort med et utvalg på 8 barn og én av deres foreldre. Respondentene var barn av ansatte i Ipsos. Barna var i alderen 9 til 17 år. Hensikten med piloteringen var å undersøke:

- Lengden på intervjuene
- Sikringen av en høy etisk standard, som for eksempel personvernet til barna
- Bruken av programvaren Ipsos IField
- Andre mulige tekniske problemer

Respondentene i pilotundersøkelsen kan ikke ansees som anonyme, og det understrekes sterkt at alle svar fra disse barna ble forkastet og slettet straks pilotundersøkelsen var ferdig. Målet med pilotundersøkelsen var å undersøke eventuelle praktiske problemer med datainnsamlingen, ikke innholdet i datamaterialet.

3. Fremgangsmåte og metode

3.1. Prosedyre for å samle inn data

All rekruttering av respondenter ble gjort ved hjelp av dataassistert telefonintervju (Computer Assisted Telephone Interviewing, CATI). Alle foreldre mottok informasjon om undersøkelsen via e-post etter at rekrutteringen var ferdig. De ble deretter kontaktet via telefon, og eksakt tid for intervju ble avtalt.

Intervjuere fra Ipsos besøkte de rekrutterte barna og foreldrene, fortrinnsvis hjemme hos respondentene, og la til rette for at barna og foreldrene besvarte hvert sitt spørreskjema via nettbrett (Computer Assisted Self Interviewing, CASI). Intervjuerne skulle være i samme rom som barna mens barna fylte ut spørreskjemaet. Foreldre skulle ikke være i samme rom som barna mens barna besvarte undersøkelsen. Intervjuerne delte ut skriftlig informasjon om undersøkelsen til barn og foreldre. Informasjonen til barna inneholdt kontaktinformasjon til nettsider drevet av organisasjoner og offentlige aktører som Røde

Kors og Politiet. Barna fikk vite at de kunne finne mer informasjon på disse nettsidene, og at de kunne rapportere uønskede eller skremmende hendelser på Internett.

Alle data ble samlet inn etter den samme prosedyren, og alle spørsmål i undersøkelsen ble behandlet på den samme måten.

3.2. Prosedyre for utvalget

Bisnode leverte et passende datagrunnlag som besto av 77224 adresser (Bisnode, 2018). 17165 adresser fra dette datagrunnlaget ble kontaktet. Av disse ga 3667 innledende samtykke. 2096 husholdninger fra denne gruppen ble antatt å være kvalifiserte respondenter, med barn i den aktuelle aldersgruppen 9 – 17 år. Alt i alt ble 1001 intervjuer samlet inn fra gruppen av kvalifiserte respondenter. Utvalget er oppsummert i tabell 3.1.

Tabell 3.1. Antall husholdninger og intervjuer

Totalt antall adresser i datagrunnlaget:	77224
Antall adresser som ble kontaktet:	17165
Antall respondenter som ga innledende samtykke:	3667
Antall kvalifiserte respondenter:	2096
<hr/>	
Totalt antall oppnådde intervjuer:	1001
Antall barn intervjuet i alder 9-11 år:	284
Antall barn intervjuet i alder 12-15 år:	468
Antall barn intervjuet i alder 16-17 år:	249
Totalt antall utvalgsregioner:	77

De 77 utvalgsregionene ble valgt ut basert på fordelingene av størrelse og økonomi i norske kommuner. Norske kommuner er delt inn i 7 regioner i henhold til den europeiske standarden NUTS2 (NUTS, 2018). Norske kommuner er også delt inn i 16 grupper i henhold til det norske klassifiseringssystemet KOSTRA (KOSTRA, 2013), som er basert på kommunenes størrelse og økonomi. De 7 regionene i NUTS 2 og de 16 gruppene i KOSTRA ble kombinert i 77 separate regioner kalt NUTRA. En detaljert beskrivelse er gitt i Vedlegg B. 12 eller flere respondenter var ventet i henhold til et proporsjonalt uttrekk i 24 av de 77 regionene i NUTRA. I disse 24 regionene ble tilfeldig utvalg gjort. Utvalget ble gjort slik at det var representativt for befolkningen i Norge, og proporsjonalt med antall barn mellom 9 og 17 år i utvalgsområdet. Se tabellene B.2a og B.2b. Den trinnvise utvalgsprosessen av respondenter fra det første datautvalget til kvalifiserte respondenter er oppsummert i tabell 3.2.

Tabell 3.2. Gjennomgang av adresser, og valg av kvalifiserte respondenter

Kategori	Antall	Prosent
Totalt antall adresser i datagrunnlaget	77224	
Antall adresser som ble kontaktet	17165	100.0
Det utvalgte barnet kunne ikke delta i undersøkelsen.	6	0.0
Den som tok telefonen, la på før det var mulig for intervjueren å beskrive undersøkelsen.	3848	22.4
Husholdningen hadde ingen barn i aktuell alder.	3511	20.5
Barnet bruker ikke Internett ofte nok.	47	0.3
Respondenten kunne ikke stille opp. Noen andre i husholdningen nektet å delta før utvelgelsen av respondent.	1043	6.1
Respondenten ble valgt ut, men noen andre i husholdningen nektet deltakelse.	530	3.1
Respondenten ble valgt ut, men barnet nektet å delta.	57	0.3
Respondenten ble valgt ut, men noen andre i husholdningen nektet deltakelse på vegne av respondenten.	57	0.3
Løfte om deltakelse ble brutt/Respondenten ønsket ikke å delta.	4385	25.5
Respondenten kunne ikke delta på grunn av problemer med språk eller kommunikasjon.	345	2.0
Respondenten var syk eller på ferie under feltperioden.	417	2.4
Respondenten kunne ikke delta av andre grunner.	790	4.6
Respondenten kunne ikke delta av ukjente/ikke oppgitte grunner.	33	0.2
Kvalifiserte respondenter som var villige til å delta	2096	12.2

Antall barn i de kvalifiserte husholdningene er vist i tabell 3.3. Fordelingene på barnas alder og kjønn var viktige parametere i den kontinuerlige kontrollen av representativiteten i det innsamlede datamaterialet. Tabell 3.4 viser fordelingen av kjønn og alder til barna i de kvalifiserte husholdningene.

Tabell 3.3. Antall barn i alderen 9 til 17 år i de 2096 kvalifiserte husholdningene

Kategori	Gutter	Jenter
Eldste barn	458	436
Nest eldste barn	578	604
Tredje eldste barn	596	586
Fjerde eldste barn	155	115
Femte eldste barn	17	18
Sjette eldste barn	3	2
Syvende eldste barn samt ytterligere søsken	0	0
Sum	1807	1761
Total	3568	

Tabell 3.4. Fordelingen på kjønn og alder blant norske barn født i tidsrommet 2000 – 2009. De to kolonnene lengst til høyre viser befolkningstall delt på antall kvalifiserte respondenter

Fødselsår	Befolkningen i Norge		Kvalifiserte respondenter		Befolkning/Kvalifiserte	
	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter
2009	31833	29974	114	135	279.2	222.0
2008	31136	29361	157	170	198.3	172.7
2007	30004	28455	176	161	170.5	176.7
2006	29989	28556	182	185	164.8	154.4
2005	29053	27703	207	224	140.4	123.7
2004	29192	27759	227	211	128.6	131.6
2003	29014	27444	228	210	127.3	130.7
2002	28325	27109	201	189	140.9	143.4
2001	29041	27655	226	204	128.5	135.6
2000	30436	28798	89	72	342.0	400.0
Sum	298023	282814	1807	1761	164.9	160.6
Total	580837		3568		162.8	

Foreldres kjønn og utdanning ble også betraktet som viktige parametere i utvalget av representative adresser. Tilgjengelig statistikk for norske voksne i alderen 30 til 59 år ble betraktet som representativ for norske foreldre som hadde barn i alderen 9 til 17 år. Forholdet mellom den totale befolkningen i Norge og de kvalifiserte adressene er vist i tabell 3.5. Statistisk sentralbyrå (Statistikkbanken, 2018) er kilden til befolkningstallene i tabellene 3.4 og 3.5.

Tabell 3.5. Fordelingen på kjønn og utdanning blant innbyggere i alderen 30 – 59 år i Norge

Utdanning	Norges befolkning		Kvalifiserte foreldre		Befolkning/Kvalifiserte	
	Menn 30 - 59 år	Kvinner 30 - 59 år	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Grunnskole	225216	189353	49	29	4596.2	6529.4
Videregående skole	428262	313743	323	186	1325.9	1686.8
Teknisk fagskole el. likn.	49784	26801	39	18	1276.5	1488.9
Høyere utdanning, kort	242331	360596	359	389	675.0	927.0
Høyere utdanning, lang	146040	143702	352	352	414.9	408.2
Sum	1091633	1034195	1122	974	972.9	1061.8
Total	2125828		2096		1014.2	

Tabell 3.5 viser at menn og kvinner med lav utdanning var underrepresentert i utvalget av 2096 kvalifiserte respondenter.

3.3. Datainnsamling

Insentivene for respondentene var som følger: Et universalgavekort på 200 kroner til foreldre i første halvdel av feltperioden. I andre halvdel av feltperioden ble beløpet økt til 400 kroner på grunn av tidspress i prosjektet.

Dataene ble samlet inn ved hjelp av nettbrett som hadde dataprogrammet Ipsos IField installert. Ipsos IField er utviklet av Ipsos for personlige intervjuer, og er i bruk over hele verden. Programmet behandler informasjon om eventuelle avbrudd fra respondenter, og har GPS-funksjon som bekrefter hvor intervjuet er gjennomført. Ipsos IField kan tilpasses slik at brukervennligheten ved selvutfylling for barn sikres.

Teamet av intervjuere var satt sammen som følger:

- Intervjuere som bare rekrutterte via telefon: 97
- Intervjuere som bare samlet inn data ansikt til ansikt: 20
- Intervjuere som arbeidet både via telefon og ansikt til ansikt: 14

Den faktiske tiden barna og foreldrene brukte på å besvare undersøkelsene via nettbrett er gjengitt i tabellene 3.6 og 3.7.

Tabell 3.6. Intervjulengde barneintervjuer (tidene er oppgitt i minutter)

	n	minimum	maksimum	gjennomsnitt	median	varians
Alle	1001	9	186	60.51	57.00	437.17
9-10 år	187	25	146	64.53	60.00	493.14
11-12 år	214	25	186	62.86	59.00	587.26
13-14 år	243	22	180	63.82	61.00	404.19
15-17 år	357	9	153	54.74	52.00	291.59

Tabell 3.7. Intervjulengde foreldreintervjuer (tidene er oppgitt i minutter)

	n	minimum	maksimum	gjennomsnitt	median	varians
Alle	1001	16	113	37.60	36.00	142.19

4. Data og vekter

4.1. Registrering av data

Alle svar ble samlet inn ved hjelp av programmet Ipsos IField. I løpet av feltperioden ble det kontrollert fortløpende at alle 77 regioner i NUTRA ble fylt med sine riktige kvoter, og at fordelingen på barnas kjønn og alder samt foreldres kjønn og utdanning var representativ. Det ble tidlig klart at foreldre med lav utdanning var underrepresentert i de innsamlede data, og foreldre med lav utdanning ble derfor prioritert mot slutten av feltperioden.

Den praktiske datainnsamlingen gikk bra, men til tider noe sakte fordi feltperioden var lagt til sommerferien i Norge. Til slutt forelå et datasett med intervju i 1001 husholdninger basert på 2096 kvalifiserte husholdninger.

4.2. Vekter

Den geografiske fordelingen av norske innbyggere i alderen 18 år og over ble antatt å være en god tilnærming til fordelingen av foreldre til de utvalgte respondentene. Data for befolkningen i Norge og data for utvalget av 1001 respondenter i undersøkelsen er vist i tabellene 4.1, 4.2 og 4.3. Statistisk sentralbyrå (Statistikkbanken, 2018) er kilden til befolkningstallene.

Tabell 4.1. Geografisk fordeling av foreldre til utvalgte respondenter

NUTS2 Region	Norges befolkning, 18 år og eldre	Foreldre i utvalget	Forholdstall Befolkning/Utvalg
1	1012569	241	4201.5
2	312340	67	4661.8
3	792500	192	4127.6
4	596483	162	3682.0
5	703363	172	4089.3
6	361927	74	4890.9
7	387430	93	4165.9
Total	4166612	1001	4162.5

Tabell 4.2. Fordeling av kjønn og utdanning blant foreldre til de utvalgte respondentene

Utdanning	Norges befolkning		Foreldre i utvalget		Forholdstall Befolkning/Utvalg	
	Menn 30 - 59 år	Kvinner 30 - 59 år	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Grunnskole	225216	189353	11	22	20474.2	8607.0
Videregående skole	428262	313743	115	105	3724.0	2988.0
Teknisk fagskole el. likn.	49784	26801	19	12	2620.2	2233.4
Høyere utdanning, kort	242331	360596	148	203	1637.4	1776.3
Høyere utdanning, lang	146040	143702	175	188	834.5	764.4
Sum	1091633	1034195	468	530	2332.5	1951.3
Total	2125828		1001		2123.704	

Tabell 4.3. Fordeling av kjønn og alder blant de utvalgte respondentene

Fødselsår	Norges befolkning		Respondenter		Forholdstall Befolkning/Utvalg	
	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter
2009	31833	29974	20	13	1591.7	2305.7
2008	31136	29361	57	55	546.2	533.8
2007	30004	28455	57	47	526.4	605.4
2006	29989	28556	56	52	535.5	549.2
2005	29053	27703	62	55	468.6	503.7
2004	29192	27759	60	65	486.5	427.1
2003	29014	27444	65	51	446.4	538.1
2002	28325	27109	50	47	566.5	576.8
2001	29041	27655	51	46	569.4	601.2
2000	30436	28798	43	41	707.8	702.4
Sum	298023	282814	521	472	572.0	599.2
Total	580837		1001		580.3	

Forholdstallene mellom befolkning (populasjon) og endelig utvalg er ganske jevne og representative når det gjelder geografi og barnas kjønn og alder. Kjønn og utdanning hos foreldre er derimot fordelt skjevt, med en underrepresentasjon av foreldre med lav utdanning i utvalget. Datamaterialet er derfor vektet, med en vektematrise som korrigerer for skjevheten i utdanning, og samtidig beholder representativiteten i geografi samt barnas kjønn og alder. Svar om utdanningsnivå fra rekrutteringsintervjuene ble brukt som basis for vektingen. Svar om foreldres utdanningsnivå fra de etterfølgende CASI-intervjuene er beholdt i datafilen. Vektematrisen er vist i tabell 4.4. Merk at befolkningstallene ikke summerer seg til samme totalbefolkning i de tre vektekategoriene. De prosentvise andelene er derfor brukt som parametere i vektealgoritmen.

Tabell 4.4. Vektematrise med tre kategorier

Kategori	Matriseelement	Befolkning	Prosent i kategorien
NUTS 2 region	Region 1, 18 år eller eldre	1012569	24.301975
	Region 2, 18 år eller eldre	312340	7.496258
	Region 3, 18 år eller eldre	792500	19.020250
	Region 4, 18 år eller eldre	596483	14.315780
	Region 5, 18 år eller eldre	703363	16.880933
	Region 6, 18 år eller eldre	361927	8.686362
	Region 7, 18 år eller eldre	387430	9.298442
Foreldres utdanning og kjønn	Grunnskole, menn, 30-59 år	225216	10.594290
	Grunnskole, kvinner, 30-59 år	189353	8.907233
	Videregående + teknisk el. likn, menn, 30-59 år	478046	22.487528
	Videregående + teknisk el. likn, kvinner, 30-59 år	340544	16.019346
	Høyere utdanning, kort, menn, 30-59 år	242331	11.399377
	Høyere utdanning, kort, kvinner, 30-59 år	360596	16.962623
	Høyere utdanning, lang, menn, 30-59 år	146040	6.869782
Høyere utdanning, lang, kvinner, 30-59 år	143702	6.759820	
Barnas alder	9-11 år	180763	34.65528
	12-14 år	172252	33.02358
	15-17 år	168588	32.32113

Vektingen ble gjort ved hjelp av programmeringsspråket R. Programpakken `anesrake` (CRAN, 2018) inneholder en iterativ algoritme for proporsjonal vekting. Algoritmen ble tatt i bruk på det aktuelle datamaterialet med 1001 respondenter, og resulterte i 1001 vekter med verdier fra 0.3118 til 6.3162. Resultatene av vektingen er oppsummert i tabell 4.5.

Tabell 4.5. Resultater fra beregningen av vektorer

Kategori	Matriseelement	Antall respondenter	Største vekt	Minste vekt	Snitt vekt
NUTS 2 region	Region 1, 18 år eller eldre	241	6.3161513	0.4183268	1.0093891
	Region 2, 18 år eller eldre	67	5.3500378	0.3543399	1.1199634
	Region 3, 18 år eller eldre	192	4.9082664	0.3250808	0.9916286
	Region 4, 18 år eller eldre	162	4.6310802	0.3118237	0.8845738
	Region 5, 18 år eller eldre	172	5.7675183	0.3819901	0.9824311
	Region 6, 18 år eller eldre	74	5.785260	0.473260	1.175007
	Region 7, 18 år eller eldre	93	5.0743381	0.3360799	1.0008323
	Ukjent NUTS2 region	0	-	-	-
Foreldres utdanning og kjønn	Grunnskole, menn, 30-59 år	21	6.316151	3.811819	5.037424
	Grunnskole, kvinner, 30-59 år	27	4.224990	2.702410	3.294087
	Videreg. + teknisk, menn, 30-59 år	114	2.753899	1.469074	1.969667
	Videreg. + teknisk, kvinner, 30-59 år	183	1.2532923	0.6685718	0.8740769
	Høyere utdanning, kort, menn, 30-59 år	199	0.7734059	0.4125752	0.5719842
	Høyere utdanning, kort, kvinner, 30-59 år	165	1.4499395	0.7734736	1.0265143
	Høyere utdanning, lang, menn, 30-59 år	134	0.6882736	0.3671612	0.5119106
	Høyere utdanning, lang, kvinner, 30-59 år	155	0.5845390	0.3118237	0.4354711
	Ukjent kombinasjon av kjønn og utd.	3	0.9232819	0.7792965	0.8272916
Barnas alder	9-11 år	319	6.3161513	0.3851438	1.0754687
	12-14 år	359	5.7852603	0.3118237	0.9106443
	15-17 år	318	6.2128209	0.3788429	1.0061865
	Ukjent alder	5	4.9417874	0.9510862	2.2073748
Alle resp.		1001	6.3161513	0.3118237	1.0000000

Algoritmen ga vektorer med 157 unike verdier. De gjennomsnittlige vektene var som ventet mer ujevnt fordelt i kategorien 'Foreldres utdanning og kjønn' enn i de to andre kategoriene. Grafiske fremstillinger av vektfordelingene er vist i Vedlegg C. Det er verdt å merke seg ujevnheten i fargefordelingen i kolonnen merket 'Gruppe' i figur C.2. sammenliknet med figurene C.1 og C.3.

5. Personvern og etiske betraktninger

«EU-Kids Online 2018» er et forskningsprosjekt som omhandler sensitive tema og spørsmål. Prosjektet søker informasjon og svar fra mindreårige, og dette forsterker den etiske problematikken. Det var derfor viktig at feltarbeidet og den påfølgende databehandlingen ble gjort på en respektfull, etisk og konfidensiell måte.

I dette prosjektet har Ipsos overholdt etablerte standarder for personvern og etikk i vitenskapelige prosjekter, slik som Personopplysningsloven og Personvernforordningen (GDPR) (Personopplysningsloven, 2018, Datatilsynet, 2018). Ipsos er medlem av Norges Markedsanalyseforening og ESOMAR, som er den internasjonale sammenslutningen av markedsanalytikere (ESOMAR, 2016). Det er derfor obligatorisk for Ipsos å følge de regler og retningslinjer for det som betraktes som god markedsanalyse. Ipsos Norge er sertifisert i henhold til ISO 9001:2015: Quality Management System og ISO 20252:2012: Market, opinion and social research. ISO-sertifiseringen 20252:2012 er rettet mot forskning på markeder og meninger, med spesifikke krav til prosjektstyring og kvalitetskontroll.

Ipsos har i tillegg fulgt de retningslinjer som er utarbeidet av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH). Prinsippene om informert samtykke og konfidensiell behandling er sentrale i disse retningslinjene. Hver deltaker i undersøkelsen skulle få informasjon om undersøkelsen som er så fullstendig at hver deltaker skulle bli i stand til å beslutte om han eller hun ville delta eller ikke. Et eventuelt samtykke skulle være *frivillig, uttrykkelig og informert*. Samtykket skulle være helt frivillig, og enhver deltaker kunne trekke seg fra undersøkelsen på ethvert tidspunkt uten å måtte oppgi noen grunn. Uttrykkelig samtykke betyr at enhver deltaker måtte gjøre noe aktivt for å delta, for eksempel signere på et papir eller trykke på en tast. Informert samtykke betyr at enhver deltaker skulle forstå hensikten med undersøkelsen, og hvilke konsekvenser det hadde for deltakeren å delta. Det aktuelle prosjektet behandler sensitiv informasjon gitt av mindreårige, og derfor var aktivt samtykke fra foreldre eller foresatte nødvendig.

Konfidensiell behandling betyr at enhver deltaker skulle være sikker på at all informasjon ble behandlet på en fortrolig måte, og at ingen individuell deltaker kunne identifiseres i den påfølgende analysen av datamaterialet. I og med at tematikken er sensitiv og at målgruppen er sårbar, så var konfidensiell behandling særlig viktig i dette prosjektet.

Informert samtykke

Det ble innhentet informert samtykke fra både foreldre og barn før intervjuet fant sted. Foreldre eller foresatte signerte på et samtykkeskjema på papir, mens barna huket av for samtykke i

spørreskjemaet. Deltakerne ble informert om at de kunne avbryte intervjuet til enhver tid, og at spørsmål kunne utelates dersom deltakeren ønsket det.

Konfidensiell behandling

Alle som arbeider i Ipsos har signert på en kontrakt om konfidensialitet som en del av arbeidskontrakten. Intervjuerne som jobbet med prosjektet har i tillegg undertegnet en konfidensialitetsavtale som gjaldt spesielt for "EU Kids Online 2018". Alle foreldre og barn som deltok i undersøkelsen ble informert om at resultatene fra undersøkelsen ble behandlet konfidensielt og aidentifisert. Det ble inngått en databehandleravtale mellom Universitetet i Oslo og Ipsos. All informasjon som Ipsos har om foreldre og barn vil bli slettet når undersøkelsen er ferdig. Konfidensialitetsavtalen forplikter alle intervjuere til å slette all informasjon de måtte ha om foreldre og barn.

Intervjuerne ble instruert om å ikke se på barnas svar i spørreskjemaet. Foreldre fikk ikke lov til å være i samme rom som barna mens barna besvarte undersøkelsen. Foreldrene fikk heller ikke se svarene som barna hadde gitt.

For å unngå identifisering av foreldre og/eller barn, så ble noen av svarene på de åpne spørsmålene fjernet eller endret i datafilen. Endringene i de åpne spørsmålene er vist i tabell 5.1. Tabellen viser at endringer var nødvendig i langt flere tilfeller i voksnes svar enn i barnas svar.

Tabell 5.1. Endringer i åpne svar for å sikre anonymisering

Spørsmål i undersøkelsen	Endringer	Grunn til endring
Nå er undersøkelsen ferdig. Tusen takk for at du tok deg tid til å svare på undersøkelsen. Hvis du har noen kommentarer til hvordan det var å svare på undersøkelsen eller til det undersøkelsen handlet om, kan du skrive disse her:	3	Respondenten har oppgitt eget navn eller navnet på hjemstedet
@OPEN: Hva jobber du med?	41	Beskrivelsen av jobben er for spesifikk (Navnet på bedriften kan for eksempel være oppgitt).
@OPEN: Hva jobber den andre forelderen i husstanden med?	58	

Tiltak ved mistanke om skade mot barn

I konfidensialitetsavtalen som intervjuerne skrev under på, var det tydelig opplyst at intervjueren skulle rapportere mistanke om overgrep eller omsorgssvikt mot barn til Barnevernet eller andre aktuelle norske myndigheter. Pålegget om å rapportere mistanke om overgrep eller omsorgssvikt mot barn, er i henhold

til norsk lov. Hver intervjuer ble rådet til å kontakte prosjektleder eller nærmeste leder i tilfeller der det forelå mistanke.

Ingen tilfeller av mistanke om overgrep mot barn eller omsorgssvikt ble rapportert til Ipsos.

6. Kilder

Audun Langørgeren, Sturla A. Løkken, Rolf Aaberge: Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser (2013). http://www.ssb.no/offentlig-sektor/artikler-og-publikasjoner/_attachment/225199?_ts=14ce4c230d0.

Bisnode – Data driving you forward (2018)
<https://www.bisnode.no/>

CRAN (2018)
The `anesrake` R package
<https://cran.r-project.org/web/packages/anesrake/index.html>

ESOMAR (2016)
https://www.esomar.org/uploads/public/knowledge-and-standards/codes-and-guidelines/ICCESOMAR_Code_English_.pdf

Eurostat – Your key to European statistics (2018)
<http://ec.europa.eu/eurostat/web/regions-and-cities/overview>

Helsenorge.no, den offentlege helseportalen for innbyggjarar i Noreg (2014).

Personopplysningsloven. Vedtak til lov om behandling av personopplysninger (2018)
<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Vedtak/Beslutninger/Lovvedtak/2017-2018/vedtak-201718-054/>

Semantix 2018
<https://www.semantix.no/>

Statistikkbanken (2018)
Statistisk sentralbyrå (Statistics Norway):
<https://www.ssb.no/statbank/>

Statistisk sentralbyrå (Statistics Norway, 2018)
KOSTRA – Kommune-Stat-Rapportering.
<https://www.ssb.no/kostrahoved/?fane=om#content>

Veiledere/Behandlingsgrunnlag: Samtykke. Datatilsynet (2018).
<http://www.datatilsynet.no/personvern/Samtykke>

Vedlegg A. Variabler og spørsmål i spørreskjemaet

En fullstendig liste med variabler i undersøkelsen er gitt i en vedlagt Excel-fil.

Vedlegg B. Undersøkellesdesign

I undersøkelsen forsøkte vi å nå respondenter over den fulle spennvidden av demografisk, geografisk og økonomisk variasjon. Vårt mål var å gjøre en undersøkelse som var statistisk representativ: Svarene fra respondentene i undersøkelsen skulle samsvare med svar fra hele populasjonen som ble undersøkt.

Variasjonen blant respondentene kan deles inn i to kategorier:

- Individuell variasjon: Alder, kjønn, husstandsinnkomst, antall barn (eller søsken)
- Kollektiv variasjon: Kommunal beliggenhet og økonomi

Vår strategi var å behandle den kollektive variasjonen i det eksperimentelle oppsettet, og å samle data om den individuelle variasjonen i løpet av feltarbeidet.

Den geografiske variasjonen blant regioner i Norge er systematisert i henhold til den europeiske standardkoden NUTS (*Nomenclature des unités territoriales statistiques*) som brukes av Eurostat til forskjellige typer statistikk (Eurostat, 2018). NUTS-systemet er hierarkisk, med en struktur for Norge som er slik:

- NUTS 1: Norge som en enhet
- NUTS 2: Norge delt i 7 regioner
- NUTS 3: De 19 fylkene i Norge

Den økonomiske variasjonen blant norske kommuner er systematisert i den norske klassifiseringen KOSTRA (*Kommune-Stat-Rapportering*). KOSTRA (KOSTRA, 2013, Helsenorge.no, 2014) ble opprettet i 1995. Systemet er basert på digital rapportering fra hver kommune til Statistisk sentralbyrå (SSB, 2018). Kommunene er klassifisert på følgende vis:

- Befolkning: Små kommuner har færre enn 5000 innbyggere, Mellomstore kommuner har mellom 5000 og 19999 innbyggere, Store kommuner har over 19999 innbyggere
- Bundne kostnader pr. innbygger: Dette er kostnader som må til for å innfri lovpålagte oppgaver og minstestandarder. Kostnadene deles inn i lave, middels og høye.
- Frie disponible inntekter pr. innbygger, dvs. de inntektene som kommunene disponerer etter at de bundne kostnadene er dekket. Inntektene deles inn i lave, middels og høye.
- Ekstra kategorier inneholder de største byene og kommunene.

De 16 KOSTRA-gruppene av kommuner er vist i tabell B.1. Målet for undersøkelsen var å nå 1000 husholdninger i Norge, med intervju av ett barn i aldersgruppen 9 til 17 år, samt intervju av én forelder/foresatt. Disse husholdningene ble valgt fra en proporsjonal inndeling basert på NUTS 2 og KOSTRA for å gjøre utvalget representativt.

Tabellene B.2a og B.2b kartlegger alle KOSTRA-gruppene innen de 7 NUTS 2-regionene. Merk at de to tabellene bare viser kombinasjoner av NUTS 2 og KOSTRA som eksisterer i virkeligheten. Det er for eksempel ingen kommuner i NUTS 2-region 2 som hører til KOSTRA-gruppe 8. Antall barn mellom 9 og 17 år er funnet på nettsidene til Statistisk sentralbyrå (Statistikkbanken, 2018).

Tabell B.1. Klassifiseringen av kommuner i Norge i henhold til KOSTRA

Gruppe	Befolkning	Bundne kostnader pr. innbygger	Frie disponible inntekter pr. innbygger	Antall kommuner
1	Liten	Middels	Lav	25
2	Liten	Middels	Middels	62
3	Liten	Middels	Høy	37
4	Liten	Høy	Lav	7
5	Liten	Høy	Middels	40
6	Liten	Høy	Høy	55
7	Middels	Lav	Lav	31
8	Middels	Lav	Middels	27
9	Middels	Lav	Høy	0
10	Middels	Middels	Lav	33
11	Middels	Middels	Middels	43
12	Middels	Middels	Høy	12
13	Store kommuner unntatt Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger			46
14	Bergen, Trondheim og Stavanger			3
15	Oslo			1
16	De 10 kommunene som har de høyeste frie disponible inntekter pr. innbygger			10
Total				432

Tabellene B.2a og B.2b viser 77 forskjellige strata av kommuner. Alle kommuner i hvert stratum har samme NUTS 2-region og samme KOSTRA-gruppe. Alle kommuner innen ett og samme stratum kan dermed betraktes som ekvivalente når det gjelder kollektiv variasjon. Et proporsjonalt utvalg av 1000 husholdninger fra de 77 strata vil dermed ha en høy grad av geografisk og økonomisk representativitet. Kolonnene som er merket 'Kontaktet', 'Samtykke mottatt', 'Samtykke og kvalifisert' og 'Oppnådd utvalg' samsvarer med de fire øverste linjene i tabell 3.1.

Tabell B.2a. En kombinert stratifisering av kommuner basert på NUTS 2 og KOSTRA, del 1 av 2

NUTS 2	KOSTRA	NUTRA	Barn 9 - 17 år	Proporsjonalt utvalg	Kontaktet	Samtykke mottatt	Samtykke og kvalifisert	Oppnådd utvalg
1	1	101	273	1	1	1	1	1
	7	107	17905	31	351	77	50	30
	8	108	6998	12	169	48	30	12
	13	113	48060	81	650	240	195	90
	15	115	58493	99	705	258	211	108
2	1	201	442	1	25	2	1	1
	2	202	3558	6	57	9	3	6
	3	203	623	2	36	3	2	1
	4	204	312	1	30	5	4	1
	5	205	516	1	9	2	1	1
	6	206	496	1	32	6	2	0
	7	207	8057	14	469	68	19	10
	10	210	6213	11	279	51	21	11
	11	211	6898	12	146	19	8	12
13	213	12879	22	299	65	32	24	
3	1	301	3697	7	177	31	10	4
	2	302	3099	6	59	17	10	6
	3	303	1335	3	26	3	2	3
	4	304	164	1	14	6	4	1
	5	305	347	1	32	16	13	1
	6	306	431	1	18	4	3	1
	7	307	5954	11	81	23	17	11
	8	308	11956	21	149	44	33	19
	10	310	4429	8	116	23	16	7
	11	311	3385	6	56	18	14	6
	12	312	643	2	23	6	4	2
	13	313	73312	124	2344	495	273	131
	4	1	401	1212	3	54	8	5
2		402	3616	7	89	16	11	5
3		403	1306	3	66	15	5	2
4		404	71	1	4	3	2	1
5		405	1423	3	74	9	3	2
6		406	389	1	14	4	2	1
7		407	8561	15	543	83	42	15
8		408	10860	19	728	120	60	22
10		410	7844	14	605	83	32	14
11		411	1765	3	52	10	4	2
12		412	2181	4	35	10	5	4
13		413	36142	61	1370	272	144	63
14		414	14286	25	214	58	40	25
16		416	469	1	11	3	2	1

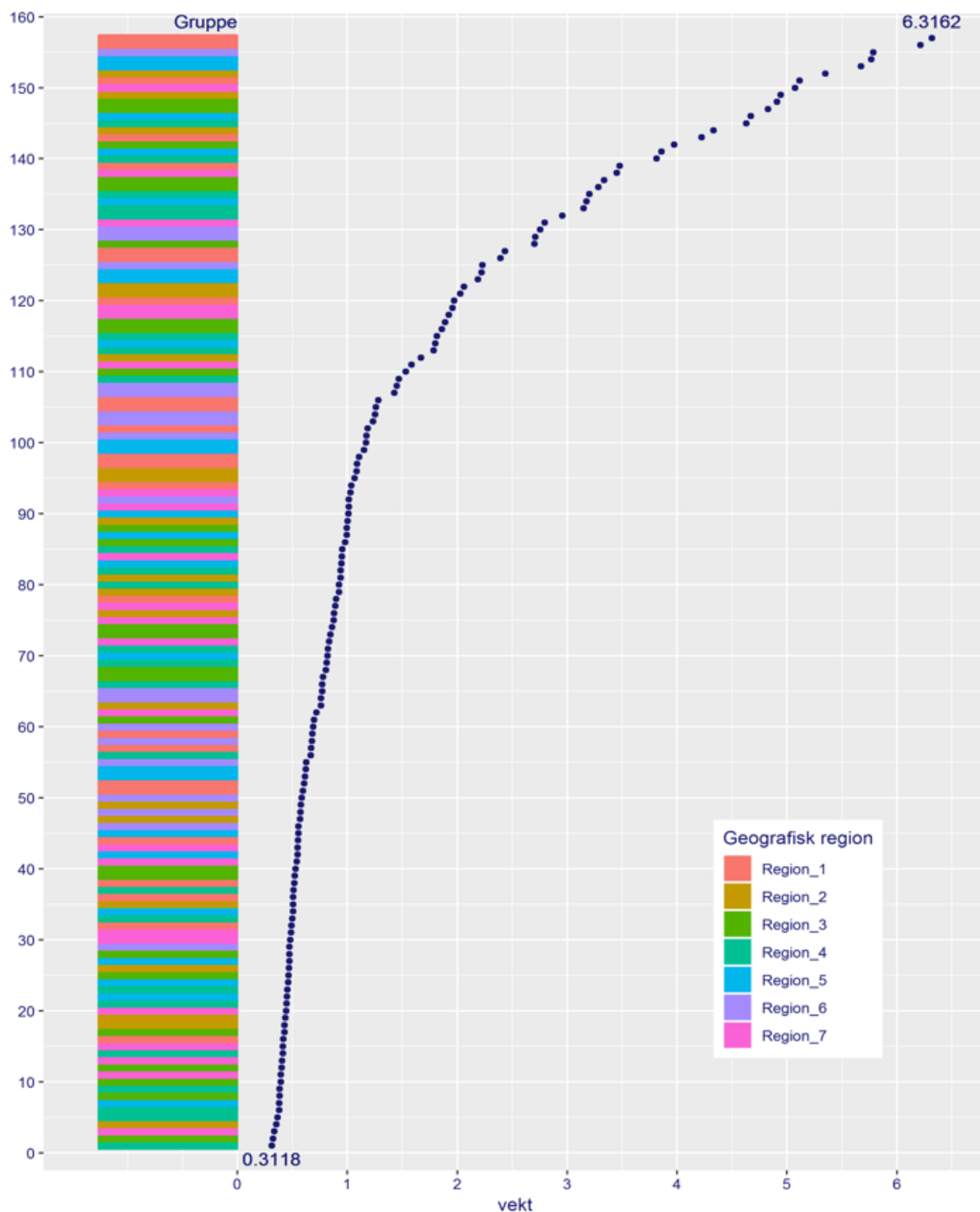
Tabell A.2b. En kombinert stratifisering av kommuner basert på NUTS 2 og KOSTRA, del 2 av 2

NUTS 2	KOSTRA	NUTRA	Barn 9 - 17 år	Proporsjonalt utvalg	Kontaktet	Samtykke mottatt	Samtykke og kvalifisert	Oppnådd utvalg	
5	1	501	2277	4	47	10	6	3	
	2	502	7177	13	226	34	18	12	
	3	503	3906	7	144	20	8	2	
	4	504	601	2	77	15	4	0	
	5	505	1807	4	58	9	6	3	
	6	506	1243	3	67	10	2	2	
	7	507	3571	7	71	19	15	7	
	8	508	8850	15	588	117	62	12	
	10	510	7283	13	538	82	34	13	
	11	511	15354	26	577	105	50	28	
	12	512	1927	4	33	15	10	4	
	13	513	17714	30	661	141	71	32	
	14	514	27614	47	1078	237	135	53	
	16	516	775	2	24	6	4	1	
	6	1	601	1146	2	51	12	3	1
		2	602	4676	8	148	26	11	6
3		603	1180	2	8	5	3	2	
5		605	874	2	54	11	2	2	
6		606	389	1	8	3	2	1	
7		607	6189	11	72	19	16	11	
8		608	4583	8	158	26	18	8	
10		610	2285	4	72	12	5	2	
11		611	3380	6	126	16	6	1	
13		613	5272	9	267	52	33	7	
14		614	18846	32	196	75	54	33	
16		616	122	1	25	5	2	0	
7		2	702	2140	4	114	23	4	4
		3	703	4463	8	144	31	18	8
		4	704	340	1	27	6	3	1
		5	705	1462	3	73	16	0	2
	6	706	4733	8	58	14	6	9	
	8	708	1387	3	22	6	6	3	
	11	711	9621	17	411	75	37	18	
	12	712	7503	13	278	50	25	13	
	13	713	18772	32	423	119	76	33	
	16	716	1126	2	29	11	5	2	
	Norge totalt: Antall regioner			Norge totalt: Befolkning/respondenter					
	7	16	77	571137	1000	17165	3667	2096	1001

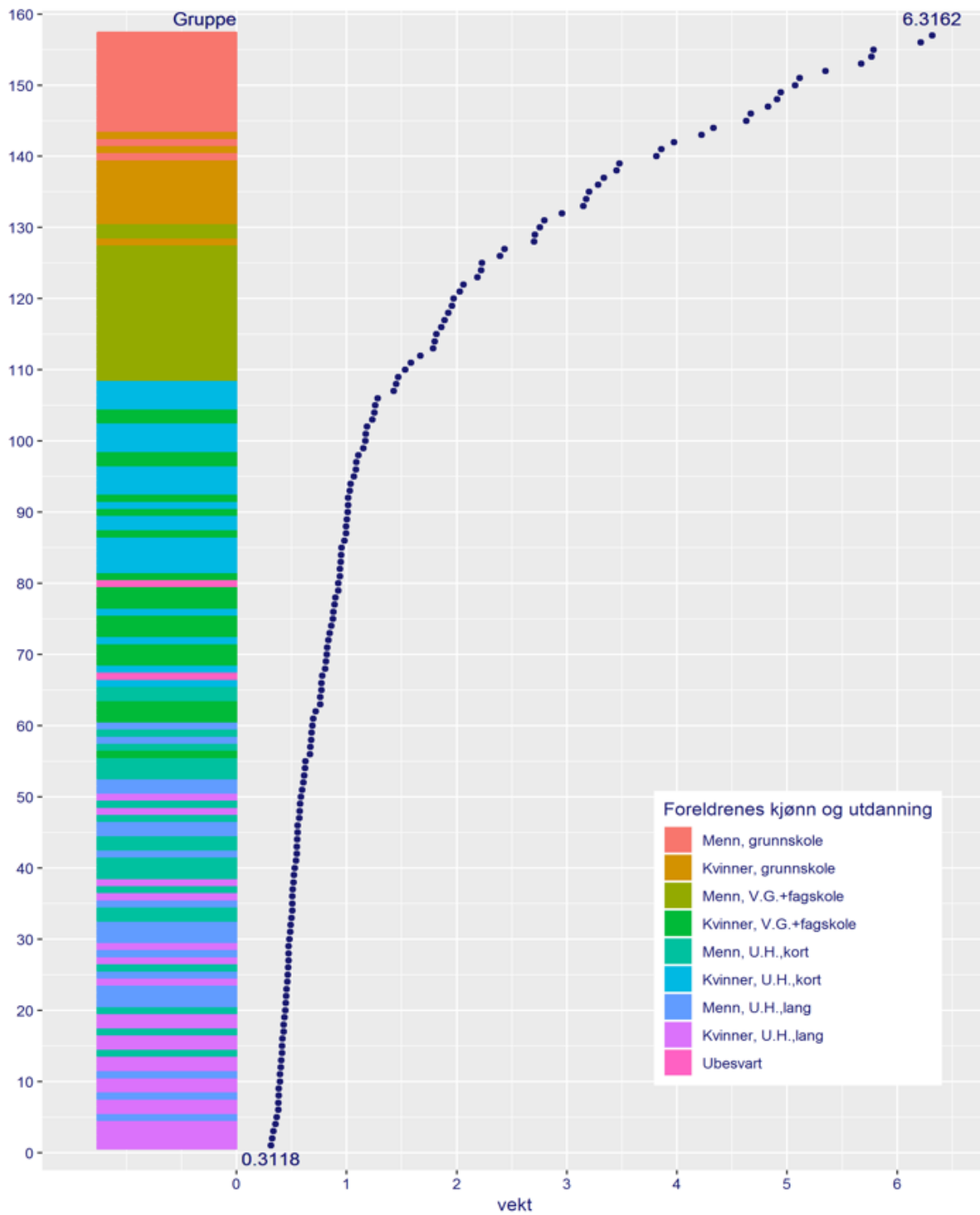
Vedlegg C. Fordelinger av beregnede vekter

De 1001 husholdningene i undersøkelsen har alle fått hver sin vekt basert på geografisk plassering (NUTS2 region), foreldres kjønn og utdanning samt barnets aldersgruppe. Figurene C.1, C.2 og C.3 viser fordelingene av alle 157 unike vektverdier gruppert etter geografisk region, foreldres kjønn og barnas alder.

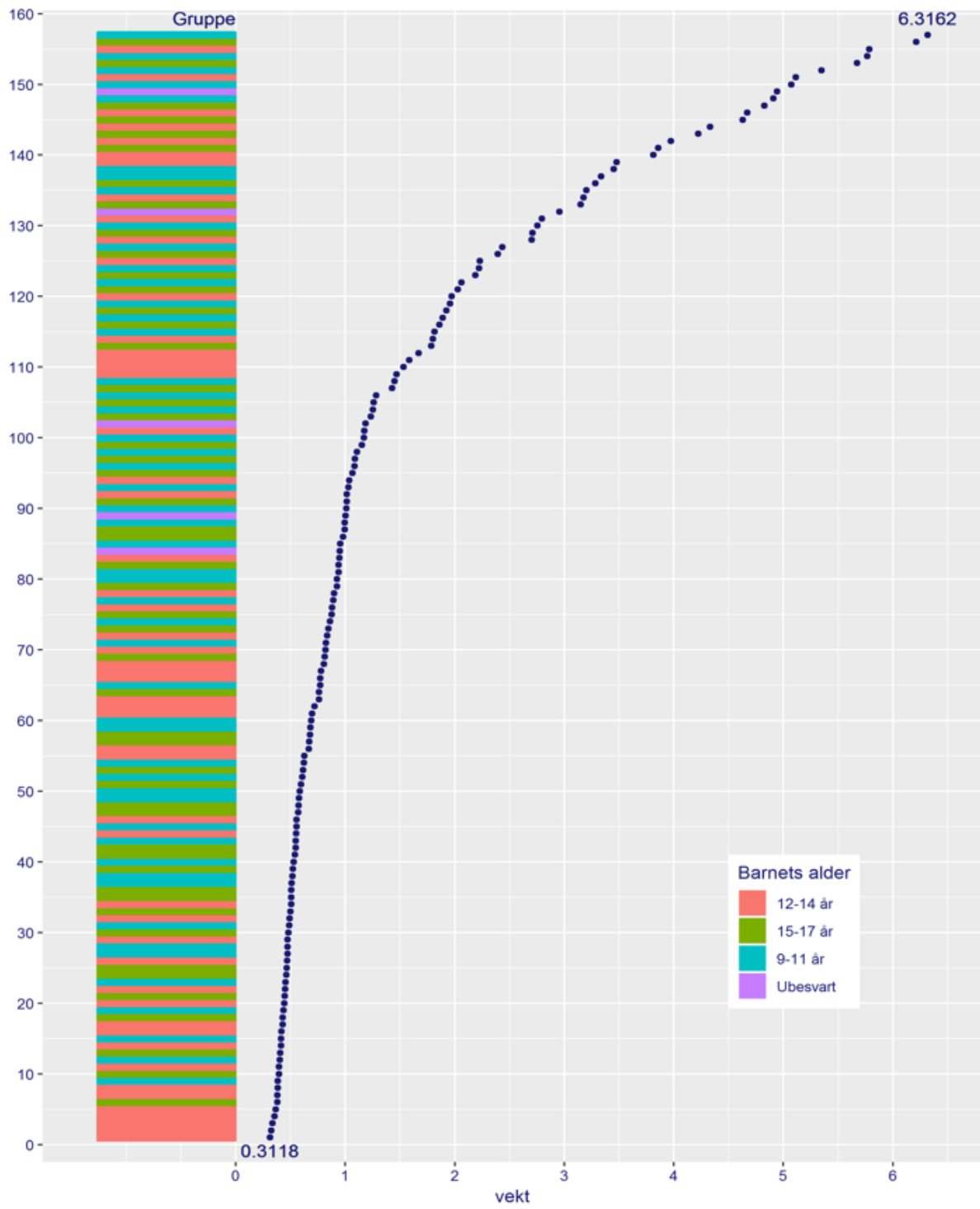
Figur C.1: Fordeling av vekter gruppert etter NUTS2 region

Figur C.2: Fordeling av vektorer gruppert etter foreldres kjønn og utdanning

Figur C.3: Fordeling av vekt etter barnas aldersgruppe

Vedlegg D. Avvik mellom internasjonalt og norsk datasett

Følgende variabler er forskjellige i det internasjonale og det norske datasettet:

NO_c_QA9:	Skalaen er i henhold til det norske spørreskjemaet (1-10 = Topp til bunn)
NO_c_QH1:	Skalaen er i henhold til det norske spørreskjemaet (1-10 = Topp til bunn)
NO_op_QF03n_rt	Det norske alternativet «Flauhet» er valgmulighet 10
NO_op_QF15n_rt2	Det norske alternativet «Flauhet» er valgmulighet 10
NO_op_QF26n_rt2	Det norske alternativet «Flauhet» er valgmulighet 11
NO_op_QF33n_rt	Det norske alternativet «Flauhet» er valgmulighet 10
NO_m1_10n_rt	Det norske alternativet «Flauhet» er valgmulighet 8
NO_m1_14n_rt	Det norske alternativet «Hvem de blir forelsket i» er valgmulighet 7
NO_op_QL6_rt2j	Det norske alternativet «Vet ikke» er valgmulighet 10
NO_op_QL6_rt2k	Det norske alternativet «Foretrekker å ikke svare» er valgmulighet 11
NO_c_QL23n	Det norske alternativet «Mobbet» er valgmulighet 8
NO_op_QL35n	Det norske alternativet «en sårende eller ekkel måte» er valgmulighet 13

Andre spørsmål som ikke finnes i den internasjonale listen over koder, er å finne på slutten av datafilen. De har fått forstavelen NO_.

Forskjell i filtrering:

Følgende variabler har forskjellige filtre i det engelske spørreskjemaet (master) og det norske spørreskjemaet:

op_QF22a_rt2
op_QF22b_rt2
op_QF22c_rt2
op_QF22d_rt2
op_QF22e_rt2
op_QF22f_rt2
op_QF22g_rt2
op_QF22h_rt2
op_QF22i_rt2

Det engelske spørreskjemaet (master) hadde følgende filter knyttet til variabler med navn QF22:

FILTER: If "yes" (= «A few times», «At least every month», «At least every week», «Daily or almost daily to question») to option QF21-b, ask the questions below (else skip to question QF28).

Det norske spørreskjemaet har følgende filter knyttet til variablene med navn QF22:

FILTER: Dersom «ja» (= «Minst hver måned», «Minst hver uke», «Daglig eller nesten daglig») er svart på spørsmål QF21-b, still spørsmålene gitt under (ellers: hopp til spørsmål QF28).

Dette påvirker også de påfølgende variabler (de som har svart «Noen få ganger» på QF21-b har ikke fått disse spørsmålene stilt):

c_QF23a_rt2
c_QF23b_rt2
c_QF23c_rt2
c_QF23d_rt2
c_QF23e_rt2
c_QF23f_rt2
c_QF24_rt2
ec_QF25_rt3
NO_op_QF26a_rt2
NO_op_QF26b_rt2
NO_op_QF26c_rt2
NO_op_QF26d_rt2
NO_op_QF26e_rt2
NO_op_QF26f_rt2
NO_op_QF26g_rt2
NO_op_QF26h_rt2
NO_op_QF26i_rt2
NO_op_QF26j_rt2
NO_op_QF26x_rt2
NO_op_QF26k_rt2
NO_op_QF26l_rt2
op_QF27a_rt2
op_QF27b_rt2
op_QF27c_rt2
op_QF27d_rt2
op_QF27e_rt2
op_QF27f_rt2
op_QF27g_rt2
op_QF27h_rt2
op_QF27i_rt2
op_QF27j_rt2

Denne informasjonen finnes ikke i Vedlegg 1 i den internasjonale listen over koder.